

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

2019-2029

INNHOOLD

1. Innledning	3
1.1. Forankring og medvirkning.....	4
2. Organisatoriske forutsetninger	5
3. Visjon og gjennomgående prinsipper	6
4. Strategier	7
4.1. Næringsvennlig kommune.....	8
4.2. Attraktiv by.....	9
4.3. Moderne infrastruktur.....	10
4.4. Innovativt næringsliv.....	11

1. INNLEDNING

En grensesprengende kommune er en innovativ kommune som tenker annerledes og oppfører seg annerledes. Definisjonen på innovasjon er menneskeskapte endringer av verdiskapende aktiviteter. Innovasjon og grensesprengende er verdiord som er nær hverandre, og som vil være bærende for den strategiske næringsplanen.

Grensesprengende betyr å ryste det etablerte, og å tørre å gå inn i det ukjente. Strategisk næringsplanen skal være et verktøy for kommune og næringsliv slik at vi sammen kan gjøre Sør-Varanger kommune og næringslivet bedre.

Den strategiske næringsplanen er skrevet i et samarbeid med næringslivet, og gjennom workshops og arbeidsmøter med næringslivet er man blitt enige om en felles visjon:

EN INNOVATIV KOMMUNE SOM SAMARBEIDER OM NYE LØSNINGER

Man er også enige om de fire tilhørende strategiene

**NÆRINGSVENNLIG
KOMMUNE**

ATTRAKTIV BY

**MODERNE
INFRASTRUKTUR**

**INNOVATIVT
NÆRINGSLIV**

Det er gjennom disse strategiene man skal oppnå visjonen om å bli en *innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger*.

Mens den strategiske næringsplanen viser oss hvor vi vil og hvilke strategier vi skal benytte for å komme dit, er det i den tilhørende handlingsplanen at de konkrete tiltakene blir beskrevet og prioritert.

Strategisk næringsplan skal rulleres hver kommunestyreperiode. Handlingsplanen gjelder for 4 år, men vil bli sett i sammenheng med budsjett, økonomiplan og prosjektmidler.

1.1

FORANKRING & MEDVIRKNING

Den strategiske næringsplanen er forankret i Kommunal planstrategi 2016-2019, der det er vedtatt å utarbeide én overordnet plan for alle næringer. Næringsutvikling er også et særskilt satsingsområde i Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026 med følgende målsetninger:

- › Sør-Varanger skal ha et allsidig og konkurransedyktig næringsliv med høy kompetanse og spennende jobbmuligheter
- › Sør-Varanger skal ha et mangfoldig og innovativt næringsliv
- › Sør-Varanger skal ha levedyktige primærnæringer

Planprosessen har tatt utgangspunkt i det omfattende analysearbeidet som lå til grunn for kommunens vedtatte omstillingsplan fra 2016, samtidig som styrker, svakheter, utfordringer og muligheter er kvalitetsikret gjennom ulike former for medvirkning og dialog med næringslivet:

- › Planprogram for strategisk næringsplan ble fastsatt i mai 2017 etter 6 ukers offentlig høring
- › Arbeidsverksted med deltagere fra lokalt næringsliv i september 2017
- › Oppfølgingsveksted med deltagere fra lokalt næringsliv i november 2017
- › Dialog med styringsgruppa for næringsvennlig kommune i mars 2019

Offentlig høring i 6 uker av utkast til strategisk næringsplan med høringsmøter våren 2019 og endelig vedtak i kommunestyret juni 2019.

2.

ORGANISATORISKE FORUTSETNINGER

Planstrategiene for de to foregående kommunestyreperiodene viser at ambisjonsnivået i kommunen er høyt hva angår utarbeidelse av ulike planer. Det er en kjensgjerning at de administrative ressursene man har for å planlegge, utføre og ikke minst implementere planer ikke har vært tilstrekkelig. Den økonomiske situasjonen til kommunen, med eget omstillingsprosjekt for å ta ned driftskostnadene, legger også føringer for hvor ambisiøs den strategiske næringsplanen kan være.

For å nå næringsplanens mål, må det gjennomføres konkrete tiltak. Noen tiltak krever interne ressurser for å oppfylles, mens andre tiltak krever egne midler. Derfor vil handlingsplanen være avgjørende for at målene kan nås. Handlingsplanen gjelder for fire år, men må sees i sammenheng med årlige budsjettvedtak og økonomiplan.

Sør-Varanger kommune har organisert det næringspolitiske arbeidet sammen med plan- og utviklingsavdelingen, hvor vi har en næringsssjef som koordinerer det næringspolitiske arbeidet i kommunen. Hele spekteret av oppgaver som kommunen gjør påvirker næringslivet. En grunnmur av offentlige tjenester som gode skoler, tilstrekkelig antall barnehageplasser og sterke helsetjenester er en forutsetning for å tiltrekke seg nye næringer og bygge opp under eksisterende næringer.

Det er administrasjonen som koordinerer og legger til rette for gode politiske beslutninger, lager planer og følger opp mål og visjoner. En handlekraftig og sterk administrasjon er avgjørende for at næringsplanen settes ut i livet.

Sør-Varanger kommune er i en særstilling med et heleid kommunalt omstillingselskap; Sør-Varanger utvikling AS (SVU). SVU gjennomfører proaktive tiltak innen kompetanse og samarbeid i næringslivet, og gir i tillegg støtte til forprosjekter. Den offentlige oppmerksomheten og ressursbruken mot næringslivet som SVU sikrer, er ikke mulig innafor ordinære kommunale budsjetter. Det er derfor viktig at Sør-Varanger kommune og næringslivet tidlig peker ut hvilke aktiviteter og erfaring man vil ta med seg inn i en normalsituasjon etter at SVUs prosjektperiode er over.

3.

VISJON OG GJENNOMGÅENDE PRINSIPPER

Innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger

For å sikre at kommunens næringsarbeid bidrar til å nå visjonen, *en innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger* er man blitt enige om tre prinsipper som skal ligge til grunn for prioritering av tiltak og aktiviteter; kompetanse, teknologi og samhandling.

Hva betyr det å være en innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger? Det betyr at vi skal se utenfor egen organisasjon for å bli mer effektiv og søke nye løsninger, at vi skal samarbeide med andre og at man er søkende etter ny kunnskap og kompetanse.

Kompetanse er en drivkraft i omstillingen av Sør-Varanger kommune og vil kreve mer samarbeid og samhandling for å økes.

Teknologi er den største driveren for endringer i samfunnet. Internett og datateknologi har endret verden like mye som den industrielle revolusjonen gjorde. I dag er det stort fokus på digitalisering i både næringslivet og offentlig sektor.

Gjennom samhandling mellom alle aktørene i samfunnet kan man få utrettet mer enn man får til alene.

Sør-Varanger er en mellomstor kommune i Norge, og den sjetteste største kommunen i det nye fylket Troms og Finnmark. Det er naturlig at Sør-Varanger kommune går i front for å utvikle Øst-Finnmark, og at man bidrar for å oppnå Øst-Finnmark regionråds målsetning om å skape bærekraftig vekst for folk, næringsliv og samfunn.

I en tid hvor offentlig sektor er under omstilling, og må prioritere de lovpålagte oppgavene, må løsningene kommunen søker ved hjelp av eksterne parter føre til like gode eller bedre tjenester gjennom mindre pengebruk. Morgendagens kommune vil kreve tøffe prioriteringer, tøffe forhandlinger og et handlingsrom for å utvikle morgendagens velferdskommune.

4.

STRATEGIER

4.1

NÆRINGSVENNLIG KOMMUNE

Mål:

Sør-Varanger kommune oppleves som forutsigbar, tilgjengelig, effektiv og tydelig.

Delmål:

1. Kommunen har kunnskap om lokalt næringsliv og næringslivets behov
2. Kommunen har tilgjengelige næringsarealer av ulik størrelse og til ulik virksomhet
3. Kommunen har en forutsigbar eiendomsforvaltning
4. Kommunen er tilgjengelig gjennom digitalisering, og mer og bedre kommunikasjon
5. Kommunen er forutsigbar og derfor tro mot vedtatte planer
6. Kommunen har en tydelig arbeidsfordeling mellom rådmannen og kommunestyret med delegasjon til lavest mulig nivå som hovedprinsipp
7. Kommunen er en samskapende kommune hvor man sammen med næringsliv, frivillige lag og foreninger og innbyggerne løser morgendagens utfordringer

En næringsvennlig kommune sier ikke ja til alt, men en næringsvennlig kommune har kunnskap om, og forståelse for, næringslivets behov. For næringslivet er det viktig at kommunen er tilgjengelig, forutsigbar og effektiv.

Arbeidet med omstillingsplanen etter konkursen ved Sydvaranger gruve AS i 2016 avdekket utfordringer med hensyn til kommunikasjon og samhandling med næringslivet, både med hensyn til sak og politikkutforming.

Fremtidig næringsutvikling er avhengig av det finnes tilstrekkelige næringsarealer av riktig kvalitet og beliggenhet. Kommunen skal gjennom sitt planarbeid sikre at tilstrekkelige arealer er regulert til næringsformål. Kommunen skal, som eier av store arealer med attraktiv beliggenhet, også selv spille en større rolle i markedet for næringsstomter ved selv å tilby næringsstomter i markedet.

Et tydelig skille mellom rådmannens og kommunestyrets oppgaver vil føre til raskere saksbehandling. Rådmannen skal være ansvarlig for den daglige driften av kommunen, mens det er politiske organ som setter retningen og prioriterer hva som er viktig. Effektivitet i offentlig sektor fordrer tillit og delegert myndighet i alle ledd.

Gode planer og et tydelig skille mellom politikk og administrasjon gir forutsigbarhet. Når en plan er lagt så skal planen følges, og de politiske visjonene skal være en rettesnor i arbeidet. Når næringslivet opplever raskere saksbehandling og handlekraft, vil de også oppleve en tydelig kommune som følger sine planer, og ikke dispenserer fra dem.

4.2

ATTRAKTIV BY

Mål:

Kirkenes sentrum er en pulserende, annerledes og urban bykjerne med høy konsentrasjon av mennesker og bygg, naturlige møteplasser for alle og stor aktivitet på kveldstid og i helgene.

Delmål:

1. Flere arbeidsplasser er etablert i Kirkenes sentrum
2. Kirkenes sentrum er en sentral for reiselivsnæringen som viser det mangfoldige reiselivstilbudet i hele kommunen og som bidrar til å løse masterplanen for reiselivets satsning på et attraktivt sentrum
3. Kirkenes sentrum er fylt med aktiviteter, kunst og kultur, og lavterskeltilbud særlig rettet mot barn og unge hele året
4. Gående og syklende er prioritert i Kirkenes sentrum
5. Parkeringsstrukturen i sentrum legger til rette for god nærings- og byutvikling
6. Kirkenes sentrum er forskjønnet og ryddig

Et levende sentrum er attraktivt for de som bor i kommunen, men også for potensielle tilflyttere. Flere boliger, flere arbeidsplasser, flere fritidstilbud og økt frivillig aktivitet vil skape mer liv i sentrum. Sør-Varanger kommune kan særlig bidra til å styrke sentrum gjennom å samle flere kommunale tjenester i sentrum og bidra til fortetting og et økt mangfold av boliger og næringsbygg.

Sentrale utfordringer er parkeringsbestemmelsene for etablerte næringsaktører og aktører som ønsker å bygge i sentrum. Store arealer er underlagt nasjonal kulturhistorisk verneinteresse (NBI-område), noe som legger føringer for sentrumsutviklingen.

Sentrum er et viktig satsningsområde for reiselivsnæringen. Bærende for masterplanen for reiselivsnæringen er at det som er bra for turistene også skal være bra for innbyggeren.

Et levende sentrum er avhengig av folk, og det er viktig med et stort mangfold av sosiale møteplasser. Lavterskeltilbud innenfor idrett, friluftsliv, kunst og kultur må derfor være lett tilgjengelig for alle, men særlig tilrettelagt for barn og unge. En videre satsing på tilbud knyttet til reiselivets konsept Arctic living, kan bidra til at sentrum fremstår som attraktivt og ulikt andre steder.

Et attraktivt sentrum legger til rette for gående og syklende, noe som er god folkehelse.

I Sør-Varanger er mange avhengig av bilen. Derfor må sentrum være lett tilgjengelig for kjørende å komme seg til og få parkert. Parkeringsstrukturen i sentrum skal skape trafiksikkerhet, trivsel og legge til rette for nærings- og byutvikling.

4.3

MODERNE INFRASTRUKTUR

Mål:

Sør-Varanger kommune er et knutepunkt i Øst-Finnmark, og et bindeledd mellom Europa og Asia.

Delmål:

1. Det er etablert en økonomisk bærekraftig storhavn i Sør-Varanger kommune hvor det er lagt til rette for en jernbane og tilhørende næringsareal.
2. Kraftleveransen til Øst-Finnmark er styrket
3. Sør-Varanger kommune har et velutviklet fibernett
4. Sør-Varanger kommune et naturlig knutepunkt for Øst-Finnmark med en større storflyplass og flere flyavganger
5. Sør-Varanger kommune fører en forutsigbar arealpolitikk, og er prinsipiell i behandlingen av dispensasjoner og endringer i arealplanen
6. Sør-Varanger kommune legger til rette for å teste ut nye smarte løsninger i infrastrukturen og kollektivtrafikken
7. Offentlig infrastruktur som ligger utenfor kommunens myndighetsutøvelse, som flyplass og sykehus, er styrket

Moderne infrastruktur skal åpne nye arbeidsmarkeder, gjøre møteplasser mer tilgjengelig og effektivisere måten vi transporterer oss på. Et fremtidsrettet Sør-Varangersamfunn er avhengig av nok energi, fiber i hele kommunen, gode veier, en storhavn og større flyplass.

Sør-Varanger kommune er i en unik geopolitisk situasjon. Den nordlige sjørute vil åpnes mer i fremtiden grunnet global oppvarming, og vi kan bli fremtidens logistikksenter og et bindeledd mellom Europa og Asia. For at dette skal skje må Sør-Varanger kommune og Norge ha en stor havn tilknyttet en jernbane for å konkurrere mot større byer og større land i Europa.

For at Sør-Varanger skal kunne utnytte sitt konkurransefortrinn og vokse er vi avhengig av nok kraft. Kraftleveransen er ikke god nok for Øst-Finnmark, og dette må endres for at vi skal få vekst og nye muligheter innen blant annet teknologibedrifter.

Et velutviklet fibernett i Sør-Varanger er viktig for å gi næringslivet utenfor Kirkeneshalvøya gode forutsetninger for å kunne konkurrere i et moderne informasjons- og kommunikasjonssamfunn. Det vil også tilrettelegge for velferdsteknologiske tjenester og for nyetablering av boliger og næringsaktivitet.

Det er reiselivsnæringen som er en pådriver for økt behov for større flyplass og flere flyavganger i Sør-Varanger. Sør-Varanger kommune er et naturlig knutepunkt for Øst-Finnmark med en større storflyplass med flere flyavganger for den sivile luftfarten.

Kommunens arealpolitikk er det viktigste redskapet for å tilrettelegge for næringslivet og planlegge fremtiden til et samfunn. Kommunen må være forutsigbar i arealpolitikken, og prinsipiell i behandlingen av dispensasjonene.

Vi er avhengig av biler, busser og trailere for å transportere mennesker og varer i dag. Det finnes smarte løsninger for å planlegge og overvåke trafikk. Smarte byer vil bli smartere, men Sør-Varanger kommune kan ikke sammenlignes med Oslo. Vi må være konkret og jordnær i vår holdning til teknologiske løsninger som kan forbedre infrastrukturen.

4.4

INNOVATIVT NÆRINGSLIV

Mål:

Det er en sterk kultur for innovasjon i Sør-Varanger, hvor det å tenke annerledes og å ha utstrakt samarbeid er normalen.

Delmål:

1. Kommunen samarbeider med næringslivet for å rekruttere kompetanse, fremme forskning og åpne sine organisasjoner for studenter og lærlinger
2. Det tilbys flere høyere utdanningsløp i Sør-Varanger
3. Kommunen fremmer innovasjon og har tydelige forventninger og krav i sine innkjøp og anbud
4. Sør-Varanger kommune er en foregangskommune for næringer som jobber etter bærekraftige prinsipper og seriositetsbestemmelser
5. Næringsfondene støtter innovasjon og vekst, og prioriterer ideer og prosjekter som bidrar til å oppfylle strategisk næringsplan
6. Sør-Varanger kommune er gjennom sitt eierskap i selskaper en pådriver for innovasjon og samarbeid
7. Sør-Varanger kommune tilrettelegger for etablerere

Et innovativt næringsliv og samfunn er avhengig av rekruttering, utdanning, samarbeid og at man tenker nytt. Kommunens rolle er å bruke sitt virkemiddelapparat og samarbeide for å fremme innovasjon i både næringslivet og offentlig sektor. Nye ideer og tankemåter kan komme gjennom mer utdanning av oss som allerede er her, eller bedre rekruttering av kompetansen vi trenger.

Offentlig sektor må samarbeide med næringslivet om å rekruttere best mulig kompetanse. Det må være større rom for forskning, hospitering, trainee-stillinger, nok lærlingplasser og praksisplasser i næringslivet og offentlig sektor.

Om lag 70 % av studenter ved læresteder i nord blir i landsdelen, og 84 % av disse blir i nærheten av studiestedet. Norges arktiske universitet gjennom Campus Kirkenes må støttes for å kunne tilby flere utdanninger i Kirkenes.

Mange kommunale tjenester løses av næringslivet. Offentlige konkurranser skal oppfordre til innovasjon. Sør-Varanger kommune skal beskrive behovet, ikke løsningen, og på denne måten utfordre næringslivet til å tenke nytt.

Primærnæringsfondet er viktig for å støtte innovasjon og vekst i primærnæringene. Næringsfondet kan være et nytt virkemiddel for å oppfylle den strategiske næringsplanen og gi gode ideer veiledning for å vokse.

Et bærekraftig og seriøst næringsliv er en grunnmur for innovasjon. Kommunen skal støtte og fremme et anstendig arbeidsliv som er bærekraftig.

Sør-Varanger kommune skal gjennom sitt eierskap i selskaper være en pådriver for innovasjon og samarbeid.

Sør-Varanger kommune er vennskapskommune med to byer, Harbin og Murmansk by, hvor nærings samarbeid er vektlagt. Med den kinesiske byen Harbin står samarbeid om landbruk og reiseliv sentralt. Vi er en internasjonal kommune, og kan utnytte det internasjonale arbeidet for å legge til rette for næringsetableringer i større grad.

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

2019-2029

Sør-Varanger kommune
www.svk.no

Layout & forside:
Galschjødt Design AS